

KARLOVARSKÝ KRAJ

města a obce
Karlovarského kraje

tradice
historie
památky
turistika
současnost

OSTROV

Ostrov leží v samém úpatí Krušných hor v nadmořské výšce 398 metrů, na katastrální rozloze 5 045 hektarů. Je městem s rozšířenou působností a počet obyvatel se pohybuje kolem 17 000. Je tvořen původním starým a novým městem, budovaným po roce 1948 v souvislosti s těžbou uranové rudy.

Na počátku 13. století vzniklo na výspě mezi Bystřicí a bažinami venkovské sídliště, osídlené kolonisty z Frank a Bavor. Dostalo jméno podle svého zakladatele, Hraběšice Slávka z Rýzmburka a podle své polohy Zlawcowerde, tedy Slávkův ostrov, později Schlackenwerth a poprvé v roce 1518 byl na Klaudyánově mapě uveden Wostrow, později Ostrov.

Z tohoto období se zachoval hřbitovní, původně farní, kostel sv. Jakuba Většího, vysvěcený údajně roku 1226.

Na konci 13. století se stal Ostrov majetkem královské komory. Prvním písemným dokladem je privilegium krále Jana Lucemburského z roku 1331. O podobě starého města svědčí už jen některé části staveb, především podzemní. Město leželo na křižovatce obchodních cest ze Saska a z Bavorska.

V roce 1434 bylo město a panství zastaveno hraběti Kašparu Šlikovi a od roku 1557 patřilo ostrovským Šlikům dědičně. Ti zde zřídili první panské sídlo a začali odtud těžit stříbro na svém panství, jehož pozdějším centrem se stal Jáchy-

mov. Po této vrchnosti se zachovaly náhrobníky, kopie reliéfů na průčelí radnice a zatím zakryté malby v hřbitovním kostele.

V roce 1625 dostal panství severoněmecký šlechtic, vojévůdce Julius Jindřich Sasko-Lauenburský. Dostavěl původní šlikovský zámek, hřbitovní kapli rodu a později piaristickou kolej s konventem a kostelem Zvěstování Panny Marie. Také založil na březích Bystřice zámeckou zahradu nazývanou osmý div světa.

Jeho syn Julius František Sasko-Lauenburský dal postavit raně barokní Letohrádek, dnes pobočka karlovarské Galerie umění a dokončil výstavbu piaristické koleje. Zemřel roku 1689 a mladší prin-

cezna Franziska Sibyla Augusta se provdala za Ludwiga Wilhelma, bádenského markraběte, slavného vojévůdce a vítěze válečných tažení proti Turkům, který dal vybudovat Palác princů s tzv. Dianinou lázní a rozšířit zahradu. Markraběnka Sibyla Augusta pak doplnila posvátný okresek piaristické koleje o kapli sv. Floriána

a Panny Marie Einsiedelské jako poděkování za ochranu města a uzdravení syna. Dnes je klášterní areál mnohočetnou historickou expozicí a místem kulturních pořadů.

Roku 1705 Bádenští přesídlili do rezidence v Rastattu. Posledními stopami po panství Bádenských se stalo vnitřní barokní vybavení farního kostela a stav-

ba panského pivovaru. Ten byl zlikvidován v roce 1964.

Po vymření rodu získali Ostrov příslušníci pobočné větve vládnoucích Habsburků - velkovévodové z Toskány. Leopold II. se sem uchýlil roku 1859 z revoluční Florencie a jako starosta města se tu zasloužil o četná zlepšení, včetně pomoci po velkém požáru v roce 1866.

V tomto období se v Ostrově začal rozvíjet průmysl - továrna na střelní lepenku, porcelánka Pfeiffer a Löwenstein, později známá kvalitní produkcí se značkou PULS a velký Weberův pivovar. Zá-

roveň také započala výstavba železničních a nových silničních spojů. Panství Toskánských skončilo rokem 1918. Ostrov se stal součástí Československé republiky, k německému obyvatelstvu přibyli čeští zaměstnanci státních úřadů, vznikla zde menšinová česká škola.

K výměně obyvatelstva došlo po roce 1945 a konečně po roce 1948 výstavbou nového sídliště pro pracovníky jáchymovských dolů. Těžbu uranové rudy zajišťovala řada táborů nucených prací v okolí,

úpravu pak ostrovská věznice, určená především pro politicky nepřizpůsobivé občany. Vězňové se také výrazně podíleli na výstavbě zeleného města - ostrovského sídliště, a to jednotně ve stavebním stylu 50. let.

Po skončení éry uranu, v roce 1960, působila v Ostrově pobočka plzeňské Škodovky, Jitona, Závody mechanizace a automatizace.

Dnes patří mezi průmyslové závody Papos - výroba lepenky, Lindner - výroba hliníkových profilů a oken, Tiskárna KV TISK, Amphenol a řada menších podniků. Dále zde působí Ostrovská teplárenská, Tima a další služby.

Ostrov má tři základní školy, gym-

názium, střední průmyslovou školu, základní školu speciální a praktickou a také školu uměleckou. Občanům slouží nemocnice, poliklinika, dům kultury, měst-

ská knihovna, infocentrum, sídlo římskokatolické a evangelické farnosti, městský dům dětí a mládeže, sportovní zařízení a řada občanských sdružení.

Okolí města je příznivé pro turistiku jak letní tak i zimní. Milovníky cyklistiky potěší cyklostezka č. 2198, která tudy vede a turisty žlutá a zelená značená trasa. Blízké Krušné hory nabízí množství lyžařských areálů. Své kouzlo skýtá i malebné údolí řeky Ohře a za návštěvu jistě stojí i blízká lázeňská města, hrady nebo zámky.

www.ostrov.cz

ABERTAMY

Abertamy leží v Krušných horách 25 kilometrů severně od Karlových Varů. Město administrativně spravuje obec Hřebečná. Katastrální rozloha čítá 868 hektarů, na kterých trvale žije 1 140 obyvatel.

Abertamy byly založeny horníky, kteří hledali stříbro pro mincovnu hraběte Šlika. První zmínka o obci je z roku 1529. Těžba stříbra upadla během Třicetileté války a po ní zůstalo pouze místy doloování cínu, ze kterého se vyrábělo kuchyňské a mešní nádobí. Hledači stříbra často při svém kutání naráželi na černý, lesklý kámen, který jim vždy naznačil, že stříbrná žíla končí. Přinášel jim tedy smůlu, pojmenovali jej proto smolinec. Teprve výzkumy Marie Curie-Sklodowské našly

v tomto kameni a rudách jej obsahujících vzácné prvky, které daly kraji éru Jáchymovských uranových dolů. Přímo v Abertamech bývala šachta Jeroným a Albrecht, ale v okolí jich bylo více, i ty smutně proslulé vězněním nepohodlných lidí v 50. letech.

V 19. století byla v obci zavedena výroba kožených rukavic. Hlavní surovinou byly koží kočky. Známý byl i Abertamský

kozí sýr z kozího mléka, dochucovaný různými bylinkami. Abertamské rukavice byly proslulé v celém světě svou vysokou kvalitou a rozmanitostí vzorů. Po 2. světové válce byly drobné i větší továrny sloučeny do Rukavičkářských závodů. Od 22. června 2007 byl obci vrácen status města.

Dominantou města je kostel Čtrnácti svatých pomocníků, založený roku 1534. V letech 1735–1738 byl kostel barokně přestavěn. Po druhé světové válce značně zchátral, zdivo věže i kostelní lodi bylo

postupně narušováno množstvím trhlín, ale díky iniciativě abertamských rodáků žijících v Německu byl kostel zachráněn. Dvě nákladné renovace proběhly v letech 1993–1996 a v roce 2003.

Místní obyvatelé, ale i turisté zde na-

jdou velmi slušnou sít obchodů jak potravinářského, tak i průmyslového zboží. Občanům slouží obecní úřad, infocentrum, knihovna, galerie, ke sportu hřiště, mateřská a základní škola, střední odborné učiliště a jedna speciální škola. V případě potřeby mohou navštívit praktického lékaře či stomatologa.

Funguje zde Fotbalový a Lyžařský klub. V obci bylo v roce 2000 založeno Občanské sdružení Abertamy, které si klade za cíl především zlepšení kulturního

a společenského života ve městě a jeho blízkém okolí. Pořádá tradiční adventní akce, koncerty v kostele, vánoční trhy, turistické výšlapy, cyklistické výlety, spolupracuje s ostatními spolky a Městským úřadem při pořádání kulturních a sportovních akcí jako je Abertamská pouť nebo Den dětí.

Přímo v obci je lyžařský vlek a v okolí ideální terény pro běžkaře s možností napojení na Krušnohorskou magistrálu. Pro letní měsíce je zde sportovní hřiště a malebná krajina láká i k pěším výletům po zdejším naučných stezkách.

www.abertamy.eu

BOŽÍ DAR

Boží Dar, ležící v nadmořské výšce 1 028 metrů, je jedním z nejvýznamnějších středisek zimních sportů v České republice, současně i významným krušnohorským centrem letní turistiky a dalších aktivit. Žije zde 190 obyvatel, k městečku náleží i přilehlé obce Ryžovna, Zlatý Kopeček, Myslivny a Český Mlýn.

Založení Božího Daru úzce souvisí s těžbou stříbra a cínu. Jméno obce je údajně odvozeno od výroku saského kurfiřta Johanna Friedricha, který když mu byla k odpočinku nabídnuta sedačka z jednoho kusu stříbra, pronesl „Tento

ušlechtilý kov, je váš chléb, to je dar boží“. On pak udělil městu roku 1546 privilegium svobodného horního města. Status města se Božímu Daru vrátil po dlouhých letech zpět v roce 2006.

Nejstarší a nejvýznamnější stavbou Božího Daru je pozdně barokní kostel sv. Anny, postavený v roce 1771. Na náměstí stojí pozdně klasicistní radnice s věžičkou postavená v letech 1884–1845.

V současnosti je Boží Dar významným centrem zimních sportů. Na obec přímo navazují lyžařské areály s kompletní nabídkou služeb pro lyžaře a snowboardisty. Skibusem lze dosáhnout lyžování na nejvyšší hoře Krušných hor - Klí-

novci. Obec lemuje desítky kilometrů značených upravovaných běžeckých tratí.

V letním období nabízí Boží Dar a okolí stovky kilometrů cyklotras a značených turistických cest s propojením na německou stranu hranice. Jsou zde naučné stezky Božídarské rašeliniště a Blatenský příkop. Ve městě najdete vlastivědné muzeum i tenisový kurt. V nově zrekonstruované budově městského úřadu je umístěno infocentrum s nově zřízenou Poštou Partner a každoročním razítkem Ježíškovy pošty.

Děti i dospělí láká k návštěvě Ježíškova cesta se dvěma okruhy, která provede návštěvníky překrásnou okolní přírodou. Pohádkový svět Ježíška a jeho pomocníků nabízí soutěžení o drobné dárky pro děti. Na cestě potkáte pohádkové postavíčky - princeznu ukrývající se před drakem, vodníka i loupežníka a na konci lesa na děti vykukuje sedmihlavý drak. Prostě platí Boží Dar - děti ráj.

www.bozidar.cz

HÁJEK

Obec Hájek se nachází asi 3 km jihozápadně od města Ostrov a 6 km severovýchodně od Karlových Varů. Obec spravuje ještě část Nová Víska. Katastrální území o rozloze 876 hektarů obývá 426 trvale hlášených osob.

První zmínky o existenci Hájku, dříve Grasengrün, pochází z počátku 15. století, konkrétně z roku 1409. Ve své historii obec několikrát změnila majitele byla připojena k jinému panství, nebo naopak osamostatněna, prožívala rozkvet i úpadek.

Dnes je Hájek malou vsí bez výz-

namných historických památek. Přesto se zde zachovaly pozůstatky bývalé tvrže.

Z občanské vybavenosti občanům slouží obecní úřad, knihovna, kulturní dům nebo víceúčelové hřiště. V obci funguje Sbor dobrovolných hasičů a TJ Sokol Hájek.

Obec žije bohatým společenským životem. Kulturní výbor zde organizuje mnoho akcí, jako například masopustní průvody, maškarní plesy pro děti, Den matek, závod Běh na Jahodník, posezení pro seniory, promítání pohádek pro děti a podobně. Mimo tyto akce se společensky realizují i místní občané, například při Vítání jara v alegorických vozech

s dobovými kostýmy, pořádání sněžných a vodních show a v neposlední řadě i veselí Den fotrů Hájku.

Okolí obce se vyznačuje krásnou krajinou a rozkládá se zde přírodní rezervace Soos. Ta je jednou z našich nejvýznamnějších přírodních rezervací s rozsáhlým rašeliništěm a minerálním slatiništěm, kde vyvěrá velké množství minerálních pramenů a čistý oxid uhličitý v tzv. mofetách - bahenních sopkách. Chráněným územím prochází naučná stezka.

www.obechajek.cz

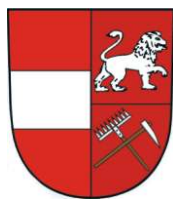

HORNÍ BLATNÁ

Město leží v západních Čechách, severním směrem od Karlových Varů. Horní Blatná je horské hornické městečko, které se rozkládá v srdci Krušných hor nedaleko hraničního pásma s Německem. Na katastrální ploše 563 hektarů zde žije 389 obyvatel.

Horní Blatná byla založena roku 1532, kdy saský kurfiřt Jan Bedřich koupil toto území od pánů z Tetova a podal příkaz k vyměření a založení nového horního města Blatná. Obec tedy nevznikla samovolně, ale čistě účelově, díky tomu také známe přesné datum jejího vzniku, což u obcí není příliš obvyklé. Po vydání příkazu Janem Bedřichem byla do půdorysu zakreslena pravidelná uliční síť a 199 stavebních parcel, začaly se stavět první hutě, určilo se místo pro výstavbu kostela, školy, radnice a špitálu. První

mi osadníky nové obce byli horníci ze Schneebergu.

Dominantou náměstí je kostel sv. Vavřínce. Je to rozlehlá stavba s dvojicí věžic a mohutnou věží, kterou lze spatřit z dálky. Počátkem 90. let 20. století prodělal kostel významné opravy.

Mezi další památky můžeme zařadit místní faru, zrekonstruovanou barokní hřbitovní kapli sv. Kříže a sochy sv. Jana Nepomuckého, sv. Josefa, sousoší Piety nebo sloup se sochou sv. Jana Nepomuckého.

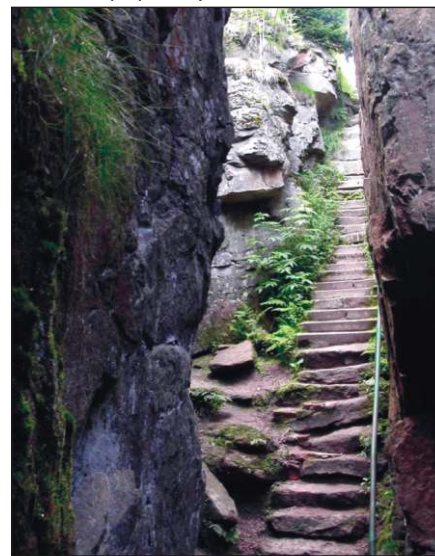
Ve zděném stavení s hrázděným patrem se nachází vlastivědné muzeum. Je to měšťanský barokní dům čp. 127 z poloviny 18. století. Na bohatě profilovaném portálu je letopočet 1754, místnosti jsou v přízemí klenuté, v jedné

patrové místnosti najdeme původní štukovou výzdobu stropu a nad schodištěm dřevěný kazetový strop. Muzeum je součástí naučné stezky Vlčí jámy. Stálá expozice je věnována dějinám těžby a zpracování cínové rudy v okolí krušnohorských městeček Horní Blatné a Božího Daru.

Od 23. ledna 2007 byl obci vrácen status města. Nachází se zde městský úřad, pošta, knihovna, základní škola, kino, infocentrum a Městská galerie. Ze spolku tu fungují dobrovolní hasiči a Okrašlovací spolek.

U severního okraje Horní Blatné je Blatenský příkop, který sloužil pro přívod vody do cínových dolů. Příkop je celkem 12 kilometrů dlouhý a kolem něj je vybudována naučná stezka nesoucí stejný název.

Severovýchodním směrem z města je vybudována další naučná stezka s názvem Vlčí jámy. Stezka nás dovede ke stejnojmennému přírodnímu útvaru, jehož zvláštností je dno jámy pokryté ledem. Tato trasa vede přes vrchol Blatenský vrch, na kterém stojí rozhledna poskytující malebný výhled po okolí.

Kromě naučných stezek prochází městečkem i řada turistických tras, po kterých se vydáme na vrcholky okolních Krušných hor. Ve městečku se křížují značené cyklistické trasy a prochází tudy trasa Krušnohorské magistrály.

Okolní skály jsou vhodné pro začínající i pokročilé horolezce.

www.horni-blatna.cz